

**„Powiązanie miejsca zamieszkania i miejsca pracy pracowników
najemnych mieszkających i pracujących w Krakowie i województwie
małopolskim – metodologia badania”.**

Wydział Strategii, Planowania i Monitorowania Inwestycji

Urzędu Miasta Krakowa

Referat Analiz Strategicznych

Raport opracowano na podstawie badania Głównego Urzędu Statystycznego
zrealizowanego w Ośrodku Statystyki Miast Urzędu Statystycznego w Poznaniu

w 2021 roku

Kraków, sierpień 2022 rok

Spis treści

Streszczenie	3
1. Wprowadzenie.....	4
2. Źródła danych i metodyka opracowania	4

Streszczenie

Celem niniejszej pracy badawczej było ustalenie kierunków i skali przepływów pracowników najemnych mieszkających i pracujących w województwie małopolskim na podstawie metodologii wypracowanej przez Urząd Statystyczny w Poznaniu. Miarą tych powiązań są dojazdy do pracy. Zakres terytorialny badania stanowią gminy województwa małopolskiego.

Charakterystykę zbiorowości pracowników najemnych dojeżdżających do pracy rozszerzono o takie elementy jak ich struktura według grup wieku i płci oraz rodzaj działalności gospodarczej i sektor własności pracodawcy, u którego są zatrudnieni.

Ponadto oszacowano czas przejazdu samochodem osobowym i odległość drogową w korespondencji z kierunkami przepływów związanych z zatrudnieniem według wypracowanej metodologii.

Opracowanie dotyczy roku 2019 i 2020.

1. Wprowadzenie

Badanie dojazdów do pracy dla ogółu pracujących zostało przeprowadzone na podstawie danych zawartych w rejestrach administracyjnych oraz pozyskanych przez statystykę publiczną.

Metodyka tego badania została opracowana na podstawie wcześniej przeprowadzonych prac związanych z realizacją zadania „Przepływy ludności związane z zatrudnieniem w 2006 roku” oraz „Przepływy ludności związane z zatrudnieniem w 2011 roku”. Źródła danych dla tego tematu - rejestry podatkowe Ministerstwa Finansów- zostały wzbogacone o zasoby innych gestorów jak Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Główny Urząd Statystyczny. Pochodzące z tych źródeł informacje pozwoliły na dokonanie charakterystyki dojeżdżających do pracy według płci i wieku, a w szczególności umożliwiły dokładniejszą identyfikację terytorialną ich miejsca pracy, które w połączeniu z faktycznym miejscem zamieszkania tych osób wyznaczają kierunki przepływów związanych z pracą.

Na podstawie danych przygotowanych przez Urząd Statystyczny w Poznaniu, Wydział Strategii, Planowania i Monitorowania Inwestycji przeprowadził analizę oraz opracowanie danych tabelarycznych i map. Pierwsza część opracowania obejmuje przepływy między gminami województwa małopolskiego, a Krakowem, Miejskim Obszarem Funkcjonalnym Krakowa oraz Krakowskim Obszarem Metropolitalnym. Druga część opracowania pokazuje przepływy międzydzielnicowe oraz między 18 Dzielnicami Krakowa i gminami województwa małopolskiego.

2. Źródła danych i metodyka opracowania

W trakcie przeprowadzonych prac na różnych ich etapach wykorzystano informacje znajdujące się w zbiorach:

- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – (dane za grudzień 2019 i grudzień 2020, dotyczące płatników składek oraz ubezpieczonych: osoby fizyczne, osoby prawne),
- Ministerstwa Finansów (dane dotyczące podatników podatku dochodowego od osób fizycznych nieprowadzących samodzielnie działalności gospodarczej (PIT-11, PIT-40)),
- dane statystyki publicznej (Baza Jednostek Statycznych, Zintegrowana Baza Populacji).

Przeprowadzenie badania przepływów ludności związanych z pracą wymagało wygenerowania (ustalenia) zbiorowości pracujących na podstawie danych rejestrowych. Zgodnie z przyjętą metodologią, badaniem dojazdów do pracy nie objęto rolników indywidualnych, stąd w dalszej części opracowania omówione zostaną tylko prace wykonane dla zbiorowości osób ubezpieczonych wyłącznie w ZUS. Podstawowym źródłem danych na tym etapie prac był rejestr ZUS oraz pomocniczo wykorzystano zbiory Ministerstwa Finansów. Na podstawie algorytmów uwzględniających m. in. datę ubezpieczenia, kod tytułu ubezpieczenia, wymiar czasu pracy czy wskaźnik najwyższego przychodu, ustalono do dalszego badania populację pracujących, którym przypisano ich miejsca pracy, wskazane w rejestrze ZUS. W kolejnym kroku, w oparciu o przygotowane procedury, dokonano wyboru płatnika związanego z tzw. pracą główną. Dla każdego z płatników (pracodawców) w rejestrze ZUS podane były adresy określające lokalizację miejsca pracy. Kolejne etapy postępowania, omówione poniżej, były prowadzone przy wykorzystaniu specjalnie opracowanych algorytmów. Jeden z nich korelował informacje dotyczące faktycznego miejsca zamieszkania, adresów głównego miejsca pracy i kosztów uzyskania przychodu. W przypadku wystąpienia więcej niż jednego adresu dla płatnika związanego z pracą główną (adres siedziby, miejsca prowadzenia

działalności) algorytm ten wybierał dla każdego pracującego jeden adres, oznaczający rzeczywiste miejsce pracy, i ten był podstawą ustalenia faktu dojazdu do pracy. Wyboru tego jednego adresu dokonano, wykorzystując jako zmienną pomocniczą, informację o kosztach uzyskania przychodu znajdującą się w zbiorach Ministerstwa Finansów, która pozwoliła uprawdopodobnić lub potwierdzić faktyczne miejsce wykonywania pracy dla znacznej liczby pracujących. Dla ustalonej zbiorowości pracujących porównano adres faktycznego miejsca zamieszkania z ustalonym wcześniej adresem faktycznego miejsca pracy, przyjmując, że za osobę dojeżdżającą do pracy uważa się tę, której miejsce pracy jest położone poza miejscowością zamieszkania.

W kolejnym kroku – mając na uwadze zgodność z metodyką zastosowaną w badaniu ze zbiorowości dojeżdżających do pracy wyodrębniono pracowników najemnych (zatrudnionych), dla których źródłem przychodu były wynagrodzenia ze stosunku: pracy, służbowego, spółdzielczego i z pracy nakładczej. Jednocześnie w tym samym celu przyjęto, że zbiorowość dojeżdżających do pracy będzie obejmowała osoby, które mieszkają w gminie innej niż ta, gdzie znajduje się ich miejsce pracy. Uwzględniając te założenia, otrzymano zbiór dojeżdżających do pracy, który poddano analizie w różnych przekrojach strukturalnych i przestrzennych.

Dla ustalonej zbiorowości zatrudnionych porównano ich adresy faktycznego miejsca zamieszkania z ustalonymi adresami faktycznego miejsca pracy, przyjmując, że za osobę dojeżdżającą do pracy uważa się tę, której miejsce pracy jest położone poza gminą jej zamieszkania. Kryteria te spełniały:

- 252 643 osoby (2019 r.),
- 252 172 osoby (2020 r.).

Gminy **Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM)** na podst.: Uchwały Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z 26 marca 2018 r.:

Czernichów, Igołomia-Wawrzeńczyce, Jerzmanowice-Przebinia, Kocmyrzów-Luborzyca, Krzeszowice, Liszki, Michałowice, Mogilany, Skawina, Świątyniki Górne, Wielka Wieś, Zabierzów, Zielonki, Biskupice, Niepołomice, Wieliczka, Kraków

Gminy **Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego (MOF)** Krakowa na podst.: Uchwały Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z 17 grudnia 2020 r.:

Czernichów, Igołomia-Wawrzeńczyce, Iwanowice, Jerzmanowice-Przebinia, Kocmyrzów-Luborzyca, Krzeszowice, Liszki, Michałowice, Mogilany, Skąta, Skawina, Słomniki, Sułoszowa, Świątyniki Górne, Wielka Wieś, Zabierzów, Zielonki, Koniusza, Nowe Brzesko, Myślenice, Siepraw, Biskupice, Kłaj, Niepołomice, Wieliczka, Kraków

W nielicznych przypadkach suma wartości zmiennych dotyczących sektora własności oraz suma wartości zmiennych dotyczących grup sekcji PKD może różnić się od wartości ogółem. Wynika to z braku informacji dotyczących sektora własności oraz sekcji PKD dla niektórych miejsc zatrudnienia.